

Vit herdehund

Domarkompendium med kommentarer

Svenska Brukshundklubbens exteriördomarkonferens 2021

Grupp 1

FCI-nummer 347

FCI-standard på franska publicerad 2011-08-12

FCI-standard fastställd av FCI General Committee 2011-07-04

Översättning fastställd av SKKs arbetsgrupp för standardfrågor 2013-07-02

Lobo White Burch f. 1966

Kort rashistorik

Den legendariske Hektor Linksrhein (sedemera döpt till Horand von Grafrath) född 1 januari 1895 var resultatet av avel i flera generationer herdehundar från olika trakter av Tyskland.

1899 fick dessa herdehundskorsningar det officiella rasnamnet Deutscher Schäferhund samtidigt som Verein für Deutsche Schäferhunde bildades och stamboken öppnades. Det var med Max von Stephanitz' (1864–1936) inköp av denne Hektor som schäferns framgångsrika rashistoria börjar.

Horand var den första hund som infördes i stamboken. Av Horands avkommor kan nämnas Berno von der Seeweise, född 1913, och den första vita schäfer, som registrerades i stamboken. En viktig avelstik var den vita Blanka von Riedekenburg. Hennes son Erich von Grafenwerth, född 1918, finns i många stamtavlor för vitfärgade schäfrar.

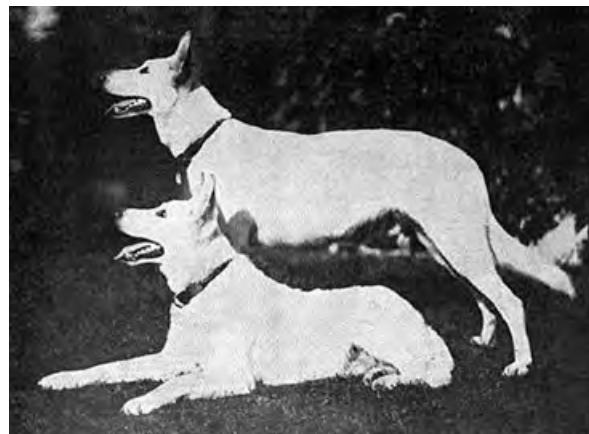
Redan 1913 hade German Shepherd Dog Club of America bildats i USA och de vita hundarna registrerades som tysk schäfer med vit färg.

Det skulle dröja till in på 70-talet innan den första vita hunden kom tillbaka till Europa. Det var hanhunden Lobo White Burch, som följde med sin ägarinna när hon flyttade från USA till hemlandet Schweiz.

Berno von der Seeweise f. 1913

Bild tagen 1923 "White shepherd dogs, owned by H.N. Hanchett, Minneapolis, Minn."

Standard för

VIT HERDEHUND

(Berger Blanc Suisse)

Ursprungsland/hemland: Schweiz
Användningsområde: Sällskaps- och familjehund
FCI-klassifikation: Grupp 1, sektion 1

Bakgrund/ändamål

I USA och Kanada har vit herdehund successivt blivit accepterad som en självständig ras. De första hundarna av den här rasen importerades till Schweiz i början av 1970-talet. En amerikansk hanhund, "Lobo", föddes i mars 1966 och anses som rasens hörnsten i Schweiz. Ättlingar till den här hunden registrerades i schweizisk stambok liksom ytterligare importer från USA och Kanada och rasen växte i antal. Rasen registreras som egen ras sedan 1991 och förekommer nu frekvent över hela Europa.

Helhetsintryck

Vit herdehund är en kraftfull, välmusklad medelstor hund med ståndöron och medellång eller lång päls, alltid med underull. Den skall vara rektangulärt byggd och ha medelgrov benstomme. Kroppen skall ge ett elegant intryck med harmoniska linjer.

Viktiga måttförhållanden

Kroppen skall vara måttligt lång och rektangulär till formen. Kroppslängden (mätt från skulderled till sittbensknöl) skall vara som 12:10.

Avståndet från stopet till nostryffeln skall vara något större än avståndet från stopet till nackknölen.

Fyra hanar av utmärkt kvalitet

Medellång päls

Medellång päls

Lång päls

Lång päls

Fyra tikar av utmärkt kvalitet

Medellång päls

Lång päls

Lång päls

Lång päls

Uppförande/karaktär

Vit herdehund skall vara livlig, uppskatta aktivitet och ha ett balanserat temperament. Rasen skall vara uppmärksam och lättlärd, mycket social och trogen. Den är vänlig och lågmäld, aldrig rädd eller oprovocerat aggressiv. Vit herdehund skall vara en gladlynt, lättlärd och sportig hund med förutsättningar för all-roundutbildning. Rasens högt utvecklade sociala kompetens ger den en märkbar förutsättning att anpassa sig till all sorts händelser och situationer.

Kommentarer:

*Det ska noteras att standarden uttrycker att vit herdehund ska ha förutsättning att anpassa sig till alla händelser och situationer. **Premiera därför inte skygga eller ängsliga hundar, eller hundar som inte låter sig hanteras.***

En hund som är aggressiv eller extremt skygg ska diskvalificeras. Diskvalificerande fel är även ängslighet, höggradig rädsla och ett letargiskt (håglöst) beteende.

Huvud

Skallparti: Huvudet skall vara kraftigt, torrt och välskuret och vara i god proportion till kroppen. Sett ovanifrån och från sidan skall det vara kilformat. Pannan och nosryggen skall vara parallella.

Skalle: Skallen skall vara endast lätt välvd och mittfåran endast svagt markerad.

Stop: Stopet skall vara svagt markerat men tydligt.

Ansikte

Nostryffel: Nostryffeln skall vara medelstor och önskvärt är svart pigment men s.k. vinternos eller ljusare nostryffel accepteras.

Nosparti: Nospartiet skall vara kraftfullt och måttligt långt i förhållande till skallen. Nosryggen och nospartiets undre linje skall vara raka och svagt avsmalnande mot nostryffeln.

Hane långhår med utmärkt huvud och uttryck. Mörka mandelformade ögon. Läppfickorna önskas stramare. Läpparna i övrigt är torra och tätt åtliggande. Utmärkt pigment.

Tik långhår med utmärkt huvud och uttryck. Något ljusa ögon. Utmärkt pigment.

Hane, långpäls.

- Läppar:** Läpparna skall vara torra och tätt åtliggande. Läppkanterna skall vara så svarta som möjligt.
- Käkar/tänder:** Käkarna skall vara kraftfulla. Fullständigt saxbett. Tänderna skall vara lodrätt placerade i käken.
- Ögon:** Ögonen skall vara medelstora, mandelformade och något sned ställda. Ögonfärgen skall vara brun till mörkbrun. Ögonkanterna skall vara väl åtliggande och helst svarta.
- Öron:** Öronen skall vara högt ansatta ståndöron. De skall vara parallella, framåtriktade och formade som en långsträckt triangel med något rundade öronspetsar.

Hals

Halsen skall vara medellång och muskulös. Den skall vara harmonisk i ansättningen och får inte ha löst halsskinn. Den eleganta nacklinjen skall mjukt övergå från det måttligt högt burna huvudet till manken.

Kommentarer:

Stopet ska ge en mjuk övergång mellan nosparti och skalle. Stopet får inte bli brant vilket stör uttrycket. Ett ommarkerat stop är inte heller önskvärt då det förändrar huvudets karaktär.

Nospartiet får inte vara smalt och snipigt. Det ska heller inte vara för kort i förhållande till skallpartiet. Observera att standarden, under viktiga måttförhållanden, säger att nospartiet ska vara längre än skallpartiet.

***Käkar och tänder:** Rasen ska ha ett fullt saxbett. Man bör vara observant på klen underkäke. Särskilt bör man i kritik och prissättning notera om nospartiet är så smalt att det påverkar bettet.*

*Det är inte ovanligt att **pigmentet** på nosen tappar i intensitet under höst/vinter, likaså kan pigmentet runt ögonen och läppar påverkas.*

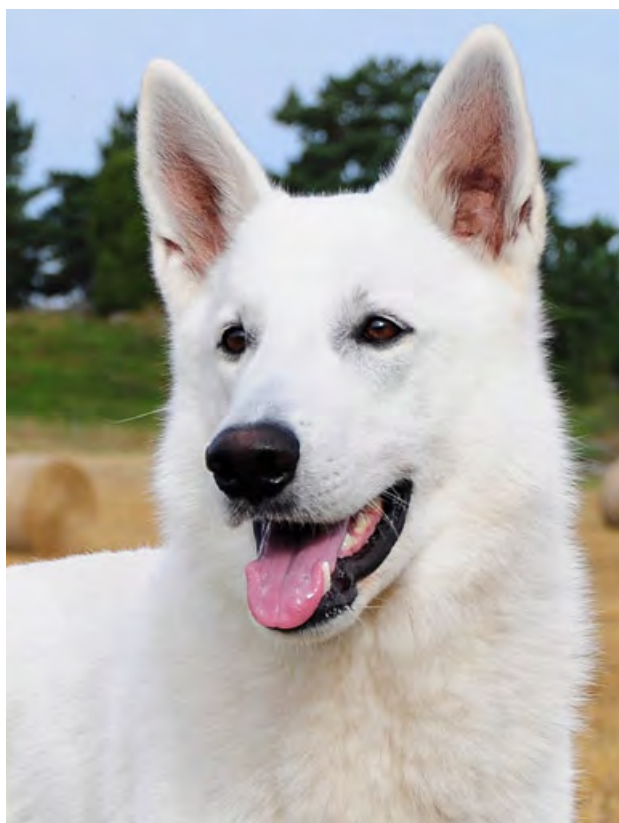
***Ögonens form** ska vara mandelformade och bidrar till den vita herdehundens vänliga uttryck.*

***Ögonens färg** ska vara brun till mörkbrun. Den vita pälsen gör att något ljusa ögon inte stör uttrycket.*

Utmärkta huvuden

Tik, medellång päls. Något långsträckta öron.

Ung hane, medellång päls. Något svag pigmentering på nostryffeln.

Hane, lång päls.

Tik, lång päls.

Kropp

Överlinje:	Överlinjen skall vara stark, muskulös och medellång.
Manke:	Manken skall vara markerad.
Rygg:	Ryggen skall vara plan och fast.
Ländparti:	Ländpartiet skall vara starkt musklat.
Kors:	Korset skall vara långt och medelbrett. Från ansättningen skall det slutta mjukt mot svansroten.
Bröstkorg:	Bröstkorgen skall inte vara för bred. Den skall vara djup, motsvara ca halva mankhöjden, och nå till armbågarna. Bröstkorgen skall vara oval och revbenen skall nå långt bakåt. Förbröstatet skall vara uttalat.
Underlinje och buk:	Buklinjen skall vara lätt uppdragen och flankerna slanka och strama.

Svans

Svansen skall vara buskig, sabelformad och avsmalnande mot spetsen. Den skall vara tämligen lågt ansatt och nå minst till hasleden. I stillastående skall svansen bäras hängande eller med en något sabellik kurva i den nedre tredjedelen. I rörelse kan den bäras högre men aldrig över rygglinjen.

Kommentarer:

Kroppslängden ska förhålla sig till mankhöjden som 12:10. Hundar med dessa måttförhållanden kan upplevas som långa i kroppen, men detta måttförhållande är det idealiska för vit herdehund. Ett tungt helhetsintryck med för kort (kvadratisk) kropp är ett allvarligt fel.

Såväl **kroppen** som **rygg** ska vara fast, muskulös och stark i både stående och i rörelse.

Den vita herdehunden ska inte vara för klen eller lätt i **konstruktionen**, inte heller för tung eller grov. "Vit herdehund ska vara en kraftfull, välmusklad hund och ha medelgrov benstomme". Det är dock viktigt att dess eleganta intryck inte går förlorat.

Ovan: Hane med lång päls, utmärkt helhet.

Nedan: Tik med lång päls (notera den buskiga svansen). Utmärkt förbröst, harmoniskt vinklad. Något kort i kroppen. Panna och nosrygg inte helt parallella.

Extremiteter

Framställ

- Helhet:** Helheten skall vara stark, senig och med medelstark benstomme. Frambenen skall framifrån sett vara raka och endast måttligt brett ställda. Sett från sidan skall framstället vara välvinklat.
- Skulderblad:** Skulderbladen skall vara långa och väl tillbakalagda med god vinkling mot överarmarna. Hela skulderpartiet skall vara välmusklad.
- Överarm:** Överarmarna skall vara tillräckligt långa med stark muskulatur.
- Armbåge:** Armbågarna skall ligga väl an mot kroppen.
- Underarm:** Frambenen skall vara långa, raka och seniga.
- Mellanhand:** Mellanhänderna skall vara fasta och sedda från sidan endast lätt vinklade.
- Framtassar:** Framtassarna skall vara ovala med slutna och väl välvda tår och fasta, svarta trampdynor. Mörka klor är önskvärt.

Bakställ

- Helhet:** Bakstället skall vara starkt, senigt och med medelstark benstomme. Bakifrån sett skall bakbenen vara raka och parallella och inte för brett ställda. Sett från sidan skall bakstället vara väl vinklat.
- Lår:** Låren skall vara medellånga och starkt musklade.
- Knäled:** Knälederna skall vara väl vinklade.
- Underben:** Underbenen skall vara medellånga, snedställda med solid benstomme och välmusklade.
- Has/hasled:** Hasorna skall vara kraftiga och välvinklade.
- Mellanfot:** Mellanfötterna skall vara medellånga, raka och seniga.
- Baktassar:** Baktassarna skall vara ovala, något längre än framtassarna med slutna, väl välvda tår och fasta, svarta trampdynor. Mörka klor är önskvärt.

Rörelser

Rörelserna skall vara rytmiska, regelbundna och uthålliga, med utsträckt steglängd fram och kraftigt påskjut bak. I trav skall rörelserna vara vägvinnande och fria.

Hane (medellång päls) med utmärka rörelser från sidan.

Kommentarer:

En vanlig kritik för rasen är dålig vinklad front och lösa armbågar. Rent praktiskt innebär detta stora påfrestningar för den aktiva hunden som kan leda till skador och onödigt stort slitage.

*Vanligt förekommande kritik är också svaga eller veka **mellanhänder** och lösa och/eller platta tassar. **Lösa tassar och veka mellanhänder är ett observandum** eftersom de i arbete och aktivitet är utsatta för hård belastning. Tårna ska peka framåt och tassens landa rätt i rörelse för att undvika felaktig belastning.*

Vi har noterat trenden med allt kraftigare knävinklar även hos vit herdehund. Detta är ingen önskvärd utveckling.

*Vit herdehund skall även i **rörelse** ge ett elegant intryck, den ska röra sig fritt och obehindrat. Ett korrekt vinklat fram- och bakställ ger en flytande rörelse med långt steg fram och ett rejält påskjut bak.*

*Framför allt ska **vinkelförhållandet** mellan framdel och bakdel harmonisera. Detta blir tydligt i rörelse, därför är det av vikt att bedömning i rörelse sker och att uthållighet i rörelse noteras. (Ryggen ska behållas plan i rörelse och hunden ska inte stupa framåt.)*

Eventuella bakbensporrar ska man bortse från då borttagning av sporrar utan veterinärmedicinska skäl är förbjuden i Sverige.

Hud

Huden skall vara slät och mörkt pigmenterad.

Päls

Pälsstruktur

Medellångpäls: Tät, intilliggande dubbelpäls. Underullen skall vara riklig och täckt av hårt, rakt täckhår. På öronen, ansiktet och framsidan av benen är pälsen kortare. På nacken och baksidan av benen är pälsen något längre. Svagt vågig, hård päls är tillåten.

Långpäls: Tät, intilliggande dubbelpäls. Underullen skall vara riklig och täckt av hårt, rakt täckhår. På öronen, ansiktet och framsidan av benen är pälsen kortare. På nacken formar den långa pälsen en distinkt man och på baksidan av benen formar den långa pälsen byxor. På svansen är pälsen buskig. Pälsen skall aldrig vara överdrivet lång. Svagt vågig, hård päls är tillåten.

Färg: Vit.

Storlek/vikt

Mankhöjd: Hanhundar: 58–66 cm
Tikar: 53–61 cm

Vikt: Hanhundar: 30–40 kg
Tikar: 25–35 kg

För mycket typiska individer skall inte liten avvikelser över eller under de angivna måtten diskvalificera.

Kommentarer:

*Det förekommer variationer i pälslängd, det är dock viktigt att **underull** alltid ska finnas.*

På vissa håll förekommer det att långhårsindivider trimmas hårt, framför allt underlinjen, men även runt hals och lår. Vi ser helst att denna trend upphör snarast. Det är av vikt att det inte blir en allmän uppfattning att en korrekt korthårspäls ser ut som en trimmad långhårspäls (intryck av en tätare kraftigare päls/underull).

Tips: *Notera den buskiga svansen som oftast lämnas relativt orörd. Ibland kan man också se skillnad genom att notera behåring på baksidan av eller runt öronen.*

I Sverige registreras vit herdehund i två olika hårlag; korthårig och långhårig. Med korthårig avses medellång päls.

*När det gäller **mankhöjd** har det undre angivna måttet sänkts med 2 cm – från 60 cm till 58 cm för hanar – från 55 cm till 53 cm för tikar.*

Kommentarerer – färg:

Det finns många nyanser av vit och ingen vit herdehund är kritvit. "Missfärgningar" kan ha olika intensitet och utbredningsområden. De kan omfattas av endast detaljer som öronkanter och svanstipp till att i stort sett hela hunden har "färg".

Det är vanligt att hundar som i stort sett är helt vita under sommaren får lite "färg" under höst/vinter eller på ålderns höst – främst på öronkanter, svanstipp och som en ål uppe på ryggen.

Notera att en hund med "färg" under täckhåren ska ha vit eller ljusare underull. Ur ett avelsperspektiv bör inte för stor vikt läggas vid färg. Målmedvetet avelsarbete mot vitare hundar ger resultat efter bara ett par generationer.

- 1. Utbredd distingt gul-/brunaktig färg.*
- 2. Gul-/brunaktig skuggning främst på öron, svans och ryggens översida.*
- 3. Svag gulaktig skuggning på öron, ryggens ovansida och svanstipp.*
- 4. Ren vit färg.*

Fel

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse och dess påverkan på hundens hälsa och välbefinnande samt förmåga att utföra sitt traditionella arbete.

- Något sotad ljus fawn (svag skuggning i färgerna gulaktigt till bruntonat) på öronspetsarna, ryggen och svansen.
- Rosa på nostrifyffel, läppar och/eller ögonkanter.
- Sporrar (utom i de länder där borttagning av sporrar är förbjudet).

Borttagning av sporrar utan veterinärmedicinska skäl är förbjuden i Sverige.

Allvarliga fel:

- Tungt helhetsintryck med för kort kropp (kvadratisk).
- Otillräcklig könsprägel.
- Avsaknad av tänder andra än M3 eller högst två P1-or.
- Hängöron; tippöron; vikta öron.
- Starkt fallande rygglinje.
- Ringlad svans; svansknyck; svanskrok; svans som bärs över rygglinjen.
- Mjukt, silkigt täckhår; ulligt, lockigt täckhår som inte ligger tätt an mot kroppen; uttalad långhårspäls utan underull.
- Distinkt gul färg (distinkt gulaktig eller brunaktig skuggning) på öronspetsar, rygg och svansens ovansida.

Diskvalificerande fel:

- Aggressiv eller extremt skygg.
- Hund som tydligt visar fysiska eller beteendemässiga abnormiteter.
- Ängslighet, höggradig rädsla, ångestaggressivitet, oprovocerad aggressivitet, letargiskt beteende.
- Blå ögon, ett eller bägge.
- Utstående ögon.
- Entropion; ektropion.
- Över- eller underbett, snett bett.
- Total avsaknad av pigment på nostrifyffel, läppar och/eller ögonkanter.
- Total avsaknad av pigment på hud och trampdynor.
- Albinism.

Testiklar

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Nota bene

Endast funktionellt och kliniskt friska hundar med rastypisk konstruktion skall användas till avel.

Kommentarer:

På kontinenten, men även på andra ställen i världen, förekommer fortfarande användning av vit herdehund i sitt traditionella arbete – dvs som vall- och herdehund.

***Fel och avvikelser** som är kopplade till funktion, hälsa och välbefinnande ska alltid bedömas hårdare än mer kosmetiska fel. Exempel på detta kan vara; svag och eftergivande rygg, löst framställ, veka mellanhänder, lösa och spretiga tassar samt vinklar som är alltför knappa alternativt överdrivna.*

Att döma vit herdehund:

Vit herdehund är inte uppdelad efter arbets- och utställningslinjer. För oss är det viktigt att det fortsätter vara så.

***Oavsett hårlag** ska hundarna bedömas lika – alltså inte ”dömas upp eller ner” endast på grund av att den har medellång eller lång päls.*

Den vita herdehundens historia

Om vi följer herdehundarnas historia bakåt i tiden kommer vi att kunna hitta uppgifter hos historieskrivare från romartiden (årtusendet runt Kristi födelse), med vilkas hjälp vi kan göra oss en tämligen god bild av den tidens hundar. Flera författare beskriver samstämmigt mycket storväxta vita herdehundar, vars främsta uppgift är att försvara boskapen. Hundarnas färg gör det lättare att i halvdunkel skilja dem från vargarna, vilka oftast anfaller i skymning eller under tidiga morgnar. Den egentliga vallningen sköts av mindre hundar, som på grund av sin smidighet var bättre lämpade för denna uppgift. Slutligen beskrivs också en tredje typ av hund, som användes både som vallare och vaktare. Dessa mellanstora herdehundar liknade våra spetstyper. Till färgen var de oftast varggrå men de förekom också med vit eller svart eller annan färg. Dessa tre typer av herdehundar kan vi på olika sätt följa genom århundradena fram till vår egen tid.

Rasbildningen

Vit herdehunds moderna historia är den tyska schäferns historia fram till 1933, då den vita färgen förbjöds i Tyskland ("Die Farbe weiß ist nicht zugelassen"). Konsolideringen av rasen hade inletts under de sista årtiondena av 1800-talet och bland de herdehundar som visades på utställning i Tyskland fanns *Greif* 1882 och 1887, *Greifa* 1888 och *Greif II* 1889, alla vita. Dessa hundar ligger bakom den legendariske *Hektor Linksrhein* (Greif var hans farfar), som föddes 1 januari 1895 och som var resultatet av avel i flera generationer av herdebrukshundar från olika trakter av Tyskland. 1899 fick dessa herdehundskorsningar det officiella rasnamnet **Deutscher Schäferhund** (Schäfer = herde) samtidigt som **Verein für Deutsche Schäferhunde** bildades och stamboken öppnades.

Det var med Max von Stephanitz' (1864–1936) inköp av ovan nämnde Hektor som schäferns framgångsrika rashistoria börjar. I litteraturen uppträder Hektor under det namn som han fick hos sin nye ägare, nämligen *Horand von Grafath*. Horand var den första hund som infördes i stamboken

(SZ 1) och han räknas därmed som den moderna schäferns stamfar. Max von Stephanitz' planer på att med Horand som grund skapa "den perfekta herdehunden" visade sig emellertid svåra att förverkliga, huvudsakligen på grund av en sjunkande efterfrågan på herdehundar. Inriktningen kom i stället att bli "den perfekta brukshunden". Den standard som tillkom under Stephanitz' tid är i stora drag fortfarande giltig.

Av de ca trettio hundar som anses ligga till grund för den första tidens avel hade arton en förälder som antingen själv var vit eller känd nedärvare av vit färg. Att anlag för vit färg fanns hos de hundar som kom att utgöra den första schäferpopulationen är ställt utom varje tvivel. Av Horands avkommor kan t ex nämnas *Berno von der Seeweise*, född 1913, vars bild fanns i första upplagan av Stephanitz' bok "Der Deutsche Schäferhund in Wort und Bild" 1921. Denna hund var den första vita schäfer, som registrerades i stamboken. En hanhund, som också kan nämnas på grund av sin betydelse för uppbyggnaden av rasen var Horands kullbror *Luchs*, ansedd som nedärvare av vitt. En viktig avelstik var den vita *Blanka von Riedekenburg*, vars mor, född 1911, var black-and-tan-färgad men alltså också bar anlag för vitt. Hennes son *Erich von Grafenwerth*, född 1918, finns i många stamtavlor för vitfärgade schäfrar.

Den vita färgen

Färggenetiken är ett kunskapsområde under stark utveckling. Medan tidigare forskning har varit empirisk, dvs byggt på resultat från observationer av valpars pälsfärg i förhållande till föräldradjurens, kan nu den moderna genetiska forskningens möjligheter bidra till att vi kommer att få ny kunskap, bland annat om samband mellan färg och andra egenskaper hos hunden.

Vit pälsfärg kan uppstå genom inverkan av C- (chinchilla – eller albinoserien), S- (spotting- eller vitfläcksserien) eller M- (merle-) genen. Vit herdehund har; /.../ troligen en recessiv gen i C-serien, cd i dubbel uppsättning och ay- allelen ur agoutiserien, att tacka för sin färg. Denna allel av blekningsgenen medför ingen ökad risk för t ex dövhet /.../.

(Åsa Lindholm, Vita hundar, Hundsport Special nr 1, 2004.)

Förbudet mot vit färg infördes 1933. Vilka diskussioner och vilka uppfattningar som förde fram till beslutet kommer måhända aldrig att i detalj bli klarlagt. Men att beslutet hade såväl politiska som sociala undertoner är en vanlig uppfattning bland rasens aktiva i Tyskland idag. Turerna runt FCI:s erkännande av vit herdehund som självständig ras år 2003 visar att ämnet fortfarande, sjuttio år senare, var svårbemästrat.

Från början hade Max von Stephanitz inget att invända mot vita hundar. Hans kynologiska ledmotiv var att "duglighet är det enda kriteriet för skönhet". På ett ställe skriver han att "ingen bra hund kan ha en dålig färg" och "färgen har inget inflytande på en hunds bruksduglighet". Även om han själv inte uppskattade enfärgat svart eller vitt menade han att färgen var en fråga för uppfödarens tycke och smak. Med tiden kom han dock att ändra uppfattning, förmodligen under påverkan av många uppfödare. I den stan-

dard som han utformade tillsammans med Arthur Meyer tillät han vit färg endast för långhåren. ...”vitt korthår ser platt och ointressant ut”. Vad som hände i Tyskland var att de vita schäfrarna på olika grunder tappade i popularitet under 1900-talets första decennier. Och inte bara det. De ärftliga defekter, som så småningom uppträdde i populationen skylades på den vita färgen, man började betrakta de vita hundarna som degenererade albinos. Också Max von Stephanitz deltog under senare delen av sitt liv i opinionsbildningen mot de vita hundarna, som vid den här tiden också började diskvalificeras på utställningar på grund av färgen. Von Stephanitz ledde Verein für Deutsche Schäferhunde ända till sin död 1935.

En andra rasbildning

Efter förbudet mot vit färg försvann de vita hundarna nästan fullständigt från Europa. Enda undantaget var England, där man fortfarande kunde se vita schäfrar. Möjligtvis skulle dagens vita herdehund, Berger Blanc Suisse, inte existerat som självständig ras om inte amerikanska och kanadensiska uppfödare negligerat det tyska förbudet och fortsatt att föda upp även vita hundar. Redan 1913 hade German Shepherd Dog Club of America bildats i USA och de vita hundarna registrerades som tysk schäfer med vit färg.

Det skulle dröja till in på 70-talet innan den första vita hunden kom tillbaka till Europa, till sitt ursprung. Det var hanhunden *Lobo White Burch*, som följde med sin ägarinna när hon flyttade från USA till hemlandet Schweiz. Det dröjde sedan ytterligare några år innan uppfödningen kom igång. För att i någon mån undvika konflikter med moderklubben benämndes de vita hundarna under en tid som Amerikanisch-Canadisch Weisser Schäferhund. Under det fortsatta 70- och 80-talet växte intresset för rasen och uppfödningen tog fart i ett flertal länder på kontinenten och i Skandinavien. Rasklubbar bildades. De nationella kennelklubbarna hade olika modeller för att registrera hundarna, det skedde oftast i sidoregister, och för Sveriges del öppnades Annexregistret (i förekommande fall efter bedömning av ett domarkollegium och dispens) som en möjlighet år 2000.

Erkännande av FCI

I Schweiz hade en rasklubb, "Gesellschaft für Weisse Schäferhunde Schweiz, GWS" bildats 1991. Genom att den inom FCIs Standardkommitté verksamme dr J-M Paschoud engagerade sig i rasen kunde en preliminär rasstandard offentliggöras samma år. Schweiz blev också det land som förberedde och genomförde ansökan till FCI om erkännande av Weisser Schäferhund som självständig ras. Ansökan godkändes att gälla interimistiskt från och med 2003.

Intressant i sammanhanget är att notera de tecken på svårigheter som frågan om erkännandet väckte, främst för representanterna för VDH, den tyska kennelklubben. Vad förhandlingarna bl a kom fram till kan avläsas i en protokolltext från FCI General Committee: "In order to avoid any confusion, any reference to the German Shepherd Dog has been deleted in the standard". Rasens verkliga bakgrund förnekades alltså. Enligt den nya FCI-standarden för Berger Blanc Suisse (eng. White Swiss Shepherd Dog, ty. Weisser Schweizer Schäferhund) är rasens ursprung nu vita herdehundar i

USA och Canada. Som stamfader anges ovan nämnde Lobo White Burch, född 1966. Bortåt hundra år av rashistoria är (officiellt i vart fall) bortsuddade.

Samma art av svårigheter hade visat sig under förhandlingarna som föregick det nationella erkännandet i Sverige några år tidigare. Svenska Schäferhundklubben motsatte sig bestämt att namnet schäfer på något sätt skulle kopplas ihop med den vita varianten. Namnproblemet fick dock en enkel och naturlig lösning genom direktöversättning av Weisser Schäferhund: vit herdehund.

Grundarna

För erkännandet av en ny ras inom FCI finns bl a kravet på att ansökningslandet/moderlandet kan presentera åtta från varandra oavhängiga blodslinjer som grund för rasen. Följande hundar representerade de olika linjerna i Schweiz' ansökan.

Wayn-Condor von Ronake, hane f 28/5 1987

Biene von Wolfsgehege, tik f 10/10 1983

Cindy von Ronake, tik f 5/7 1982

Basko of the White Stars, hane f 28/7 1987

Mona Kirby von Ronake, tik f 4/5 1985

Lobo White Burch, hane f 5/3 1966

Panther vom Wolfsblut, hane f 11/2 1989

Hoofprint Ocan, hane f 6/10 1987

Utvecklingen har skapat skillnader

För att ge en bild av hur rasen berger blanc suisse på väsentliga punkter har utvecklats, kan man peka på skillnader i förhållande till ursprungsrasen schäfern både när det gäller mentala och exteriöra egenskaper. Dessa skillnader utgör nämligen en del av det rastypiska, en del av villkoren för att rasen kunde erkännas som självständig. För både tysk schäfer och vit herdehund talas det under rubriken uppförande/karaktär i något varierande ordval om goda nerver, om uppmärksamhet och vaksamhet. Men i standarden för den tyska schäfern står det sedan att "den måste besitta mod, kamplust och hårdhet..." medan det för vit herdehund sägs att den kan vara "något reserverad" mot främlingar, "dock aldrig ängslig eller aggressiv".

Skillnaderna framgår tydligt trots att standardtexterna som alltid är mycket kortfattade. Och jämför vi sen med den historiska utvecklingen, så får vi en förklaring till förhållandet. Från 1899 får hundarna i det pågående avelsarbetet med herdehundar från olika delar av Tyskland rasnamnet Deutscher Schäferhund. Och det är då som den målmedvetna aveln börjar under von Stephanitz' ledning. Målet blir dock inte herdehunden utan i första hand den allsidiga tjänstehunden. Och därmed behövs egenskaper som "mod, kamplust och hårdhet". Weisser Schäferhund, vit herdehund, har en annan historia, som inte ens äger rum i Europa. Det är i stället via aveln i främst USA och Kanada, som de vita herdehundarna återvänder. Och då visar det sig att utvecklingen gått i helt andra spår än för tjänstehunden tysk schäfer.

Tik, medellång päls.

I standarden för vit herdehund står ”livlig men inte nervös, uppmärksam och vaksam”. Det är en allmän beskrivning på en hund som framför allt ska kunna samarbeta med människan. Den vita herdehunden står närmare sitt ursprung av vall- och herdehundar än den moderna tyska schäfern.

Raser med vallhundsbakgrund utmärks av stor kontaktbenägenhet, förighet och dresserbarhet. Till bilden av en sådan hund hör också en viss sensibilitet och livlighet. Det finns speciella risker med den här typen av temperament. Om inte dessa egenskaper balanseras mot tillräckligt självförtroende så kan resultatet bli betryckta och rädda hundar. Det rastypiska temperamentet beskrivs på följande sätt i en tysk informationsbroschyr:

En vit herdehund ska kännetecknas av ett öppet sinnelag, vara orädd och ha ett gott självförtroende. Han har en naturligt tillbakadragenhet inför främlingar men är aldrig skygg eller ängslig. Hans tillgivenhet för ägaren tillsammans med en nästan rörande fördragsamhet med barn gör honom till en idealisk familjehund, som ingenting högre önskar än att vara accepterad som en i familjen. I arbete är han villig och positiv till uppgiften. Hans sensibla karaktär kräver erfarenhet och inlevelseförmåga av föraren särskilt om det är fråga om att prestera resultat. Nervositet eller aggressivitet får inte finnas.

När det gäller exteriören är skillnaden gällande ryggen och korset tydliga. Populationerna av vit herdehund har aldrig visat en utveckling mot de typiska schäferkorsen med sin starkt sluttande linje. I stället står följande i standarden för vit herdehund¹: Ryggen skall vara rak och horisontell med stark muskulatur. Korset skall vara långt och medelbrett. I början är korset i det närmaste horisontellt för att sedan slutta mjukt.

Ras och rasklubb i Sverige

De tidigaste kontakterna mellan ägare till ”vita schäferhundar” och SKK hade med ID-registreringen att göra. I SKK:s ID-register för oregistrerade hundar dolde sig anonymt ”vita schäferhundar”. Efter initiativ från de bägge rasklubbar som då fanns, ”Föreningen Vit Schäfer” och ”Vit Schäferklubb” inrättade SKK 1994 ett särskilt VS-register för att klubbarna skulle kunna koppla detta till den egna registerföringen av hundarna. En överenskommelse mellan de bägge klubbarna angående ID-märkning och registrering undertecknades i mars 1995.

Året efter väcktes förslag i SKK:s centralstyrelse om att inrätta ett sidoregister, eller, som det ofta kallas, annexregister. Ett sådant register hade i många andra länder visat sig vara ett smidigt instrument för att kunna registrera hundar av raser som av en eller annan anledning inte kunde registreras i det ordinarie huvudregistret. Det kunde t ex röra sig om ännu icke FCI-erkända raser, inhemska raser under bildande, raser erkända av ett annat lands kennelklubb, raser på ett lands ”väntelista” osv.

Arbetet med att ta fram ett regelverk för annexregistret skedde i samarbete med de övriga nordiska länderna. Beträffande ”vit schäfer” fortsatte

¹⁾ Refererar till äldre standardtext.

diskussionerna. 1998 hade man uppnått ett stabilt förhandlingsläge och ett par protokollförda sammankomster hölls. I rasklubbarna skedde fortlöpande information. Hösten 1999 samlades man till ett möte, där man kunde konstatera att de flesta formella hindren för registrering var undanröjda. Men kunde i stället diskutera standard och tillvägagångssättet vid kommande mönstringar.

Vid det sista CS-sammanträdet 1999 kom det formella beslutet om att interimistiskt erkänna vit herdehund för registrering i SKK:s annexregister under en tioårsperiod från 1 januari 2000. Några månader senare inbjöds den första skaran exteriördomare tillsammans med representanter för Vit Herdehundklubb till diskussion om standarden och granskning av ett tiotal hundar.

Frågan om specialklubbstillhörighet

Redan i samband med rasens erkännande i Sverige uppkom önskemål om bevarandet av vit herdehund som ”den arbetande hunden”. Vid tillfället ansåg sig inte rasklubben mogen att gå vidare i frågan kring specialklubbstillhörighet. Att under några år verka som avtalsansluten rasklubb direkt underställd SKK gav möjlighet för klubben att etablera sig inom SKK-organisationen. Vit Herdehundklubb avancerade från steg 1 till steg 3 och 2007 började åter diskussioner kring eventuell specialklubbstillhörighet föras inom rasklubben. Under åren 2007–2009 arrangerades medlemsmöten, artiklar och information publicerades i medlemstidningen, diskussioner fördes och olika alternativ vägdes mot varandra. 2009 beslutades efter att majoriteten av rasklubbens medlemmar, genom en vägledande omröstning vid årsmötet, röstat för att ansöka om specialklubbstillhörighet i Svenska Brukshundklubben. SKK biföll klubbens önskan och sedan 1 januari 2010 ingår vit herdehund bland de raser Svenska Brukshundklubben har avelsansvar för – ett ansvar som i praktiken vilar på rasklubben.

Permanent erkännande av FCI

Vid FCI:s General Assembly, 4–5 July 2011 i Paris erkändes rasen på permanent basis. Genom beslutet är vit herdehund, från och med den 6 juli 2011 berättigad att erhålla CACIB/R-CACIB vid internationell utställning (FCI).

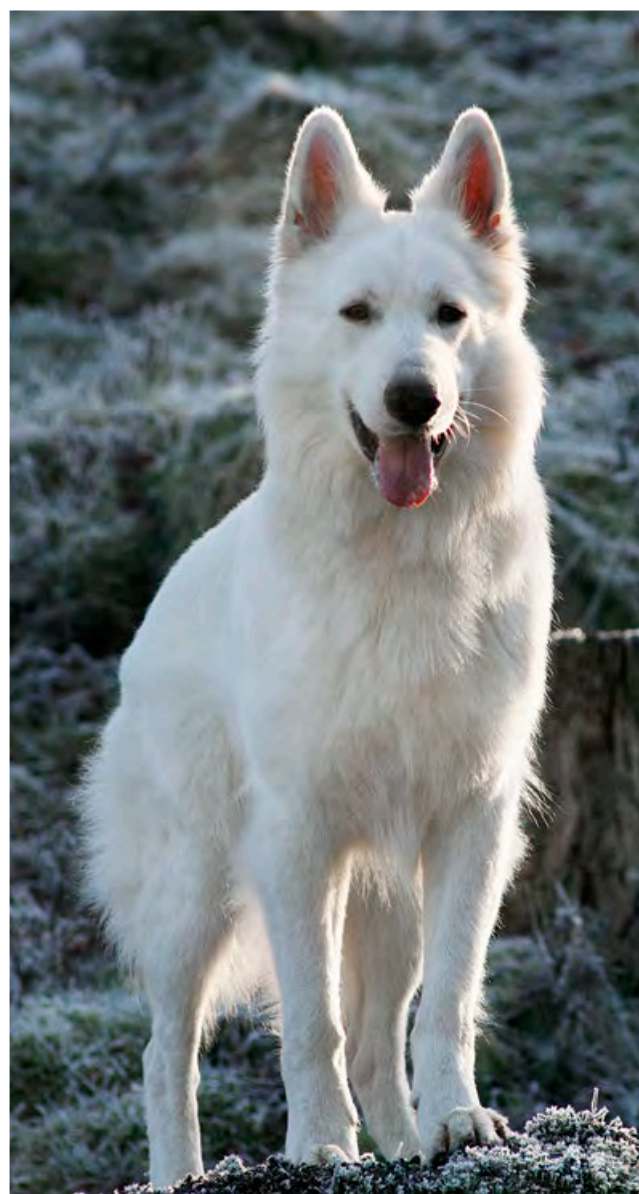
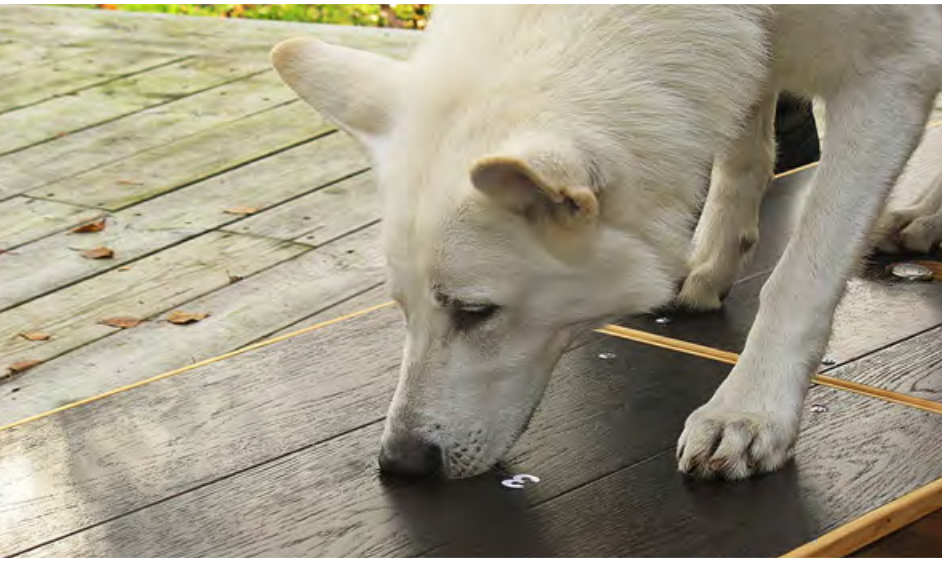
Text: Märta Ericson och Gunilla Andersson.

Research: Malin Eriksson, Anne Härkönen, Benite Edén och Märta Ericson.

Källor: Gaby von Döllen, Peter von Döllen, Monika Bender; *Weisse Schäferhunde Classic*, Verlag von Döllen 2003. *BVWS Infobroschüre*; *Der Weisse Schäferhund*.

SKK-kontakt (2001–2005). *Klubbtidningen Vita Svepet*. FCI.be

Vit Herdehundklubb 2013. Kompendiet reviderat 2021.

Foto: John-Arne Pettersen, Sandra Eriksson, Kim Welsler, Anette Renman,
Gunilla Andersson, Lars Kronfjell, Kristina Grant, Laura Talvensaari,
Laura Luotonen, Boris Glukharev och Lena Mattsson.

Medgivande om publicering inklusive på Svenska Kennelklubbens hemsida finns.